

Διάλεξη 6^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

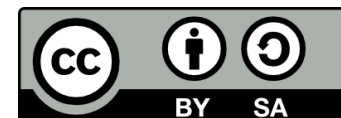

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Νομικές πηγές των σχέσεων κράτους – θρησκευμάτων στην Λιθουανία
2. Κατηγορίες προσέγγισης του συστήματος κράτους θρησκευμάτων στη Λιθουανία
3. Το νομικό καθεστώς των θρησκευτικών οργανισμών στη Λιθουανία

Σκοποί ενότητας

1. Εξέταση των σχέσεων κράτους – θρησκευμάτων στην Λιθουανία

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Νομικές πηγές των σχέσεων κράτους – θρησκευμάτων στην Λιθουανία

Νόμος για θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις

Πληρέστερες διατάξεις που αφορούν τις σχέσεις κράτους θρησκευμάτων περιέχει ο νόμος του 1995 για θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις:

- εγγυάται την ελευθερία θρησκείας που αναγνωρίζεται από σύνταγμα και διεθνείς πράξεις
- απαριθμεί τις παραδοσιακές θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις αναγνωρισμένες από το κράτος
- ορίζει τις προϋποθέσεις και διαδικασία για την κρατική αναγνώριση
- ορίζει τις διαδικασίες για απονομή νομικής προσωπικότητας στις κρατικά αναγνωρισμένες και καταχώρησης άλλων κοινοτήτων και ενώσεων
- καθορίζει τη διαδικασία αναστολής/παύσης δραστηριοτήτων θρησκευτικών οργανισμών
- ρυθμίζει το μάθημα θρησκευτικών, τις φιλανθρωπικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες των θρησκευτικών οργανισμών(α. 14) και τα περιουσιακά δικαιώματα , σχέσεις εργασίας, ζητήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης (α. 13, 16-18) (Kuznecoviene 2007: 343)

Συμφωνίες με Αγία Έδρα

Νομικό πλαίσιο μεταξύ κράτους και καθολικής εκκλησίας: τρεις συμφωνίες μεταξύ Λιθουανίας και Αγίας Έδρας (5/5/2000)

1. για τη συνεργασία στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό
2. για την ποιμαντική μέριμνα των καθολικών που υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις
3. για τις νομικές πτυχές των σχέσεων καθολικής εκκλησίας και κράτους

Σχολιασμός

- Το σύνταγμα εγγυάται ατομική και συλλογική ελευθερία θρησκείας.
- Ο ειδικός νόμος του 1995 ρυθμίζει αναλυτικά τις σχέσεις κράτους θρησκευμάτων. Περιέχει 3 τμήματα κατά το διεθνές πρότυπο:
 1. νομοθετική ανάπτυξη δικαιώματος θρησκευτικής ελευθερίας
 2. αναγνώριση και παύση θρησκεύματος από το κράτος
 3. πτυχές σχέσεων κράτους θρησκευμάτων (όχι όλες εξ' ου και υπάρχουν στοιχεία σε άλλους νόμους)
- Υπάρχει πρόβλεψη στο σύνταγμα για συμφωνίες μεταξύ κρατών και θρησκευμάτων. Με βάση αυτό υπογράφηκαν οι διμερείς συμφωνίες με καθολική εκκλησία.

Κατηγορίες προσέγγισης του συστήματος κράτους θρησκευμάτων στη Λιθουανία

Η μέση οδός

- Το σύστημα σχέσεων στη Λιθουανία ότι λειτουργεί με βάση την αρχή της μέσης οδού.
- Ο χωρισμός διακηρύσσεται από το σύνταγμα στο α. 43: δικαίωμα να λειτουργούν ελεύθερα οι θρησκευτικοί οργανισμοί σύμφωνα με κανόνες θρησκευτικού δικαίου και τα καταστατικά τους και διακηρύσσει ότι δεν υπάρχει κρατική θρησκεία στη Λιθουανία.
- Πληρέστερες ρυθμίσεις στο νόμο για τις θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις:
 - α. 7: τα θρησκευόμενα δεν ασκούν κρατικές αρμοδιότητες ενώ το κράτος δε θα ασκεί τις αρμοδιότητες των κοινοτήτων και ενώσεων.
- Η συνταγματική διάταξη για απαγόρευση κρατικής θρησκείας εξηγείται από την απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου 13/6/2000: η διάταξη σημαίνει το χωρισμό κράτους και θρησκευμάτων και την ουδετερότητα (Kuznecoviene 2007: 344-345)

Αρχές του χωρισμού κράτους θρησκευμάτων

- Ο χωρισμός εφαρμόζει δύο κύριες αρχές των σχέσεων κράτους θρησκευμάτων:
 1. οι κρατικές δραστηριότητες βασίζονται στην αρχή της κοσμικότητας
 2. οι τομείς δραστηριοτήτων και λειτουργίας κρατών και θρησκευμάτων είναι οριοθετημένοι άρα τα θρησκευόμενα δεν παρεμβαίνουν στις επίσημες δραστηριότητες και δεν καταστρώνουν την κρατική πολιτική κι από την άλλη το κράτος δεν παρεμβαίνει, καθώς αυτά λειτουργούν σύμφωνα με κανόνες θρησκευτικού δικαίου και τα καταστατικά τους.
- Ο χωρισμός δε σημαίνει ότι δεν έχουν καμία σχέση. Υπογραμμίζει τη σχέση τους όσον αφορά την κοινωνική ζωή στη Λιθουανία και όχι την έλλειψη επαφής μεταξύ τους. Το κράτος είναι ουδέτερο όσον αφορά τη φιλοσοφία ζωής, θρησκείας. Η ουδετερότητα εγγυάται την ανοχή και απαγορεύει τις διακρίσεις εναντίον των πιστών. (Kuznecoviene 2007: 345)

Σχολιασμός

- Στη Λιθουανία υπάρχει σύστημα χωρισμού με αναγνώριση ορισμένων θρησκευμάτων.
- Η αναγνώριση γίνεται με την αναγνώριση θρησκευτικών οργανισμών ή ενώσεων τους ως παραδοσιακών.
- Η απαγόρευση των διακρίσεων εναντίον των πιστών προέρχεται από την εποχή που η Λιθουανία αποτελούσε τμήμα της Σοβιετικής Ένωσης, οπότε υπήρχε το ζήτημα των διακρίσεων του αθεϊστικού κράτους εναντίον των πιστών. Κατάλοιπο εκείνης της εποχής είναι αυτή η πλευρά του ζητήματος του κράτους στη Λιθουανία.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Το νομικό καθεστώς των θρησκευτικών οργανισμών στη Λιθουανία

Θρησκευτικοί οργανισμοί

- Οι κύριοι θρησκευτικοί οργανισμοί ορίζονται στο σύνταγμα και στο νόμο για θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις.
- Α. 2 του νόμου: η θρησκευτική κοινότητα είναι μονάδα που περιλαμβάνει ομάδα ατόμων που επιδιώκουν να εφαρμόζουν τους σκοπούς της ίδιας θρησκείας. Η ένωση περιλαμβάνει τουλάχιστον 2 κοινότητες που μοιράζονται την ίδια ηγεσία. Το θρησκευτικό κέντρο είναι ο διοικητικός οργανισμός της θρησκευτικής ένωσης.
- Η καταχώρηση των θρησκευτικών κοινοτήτων και ενώσεων δεν είναι υποχρεωτική, αλλά οι μη καταχωρημένες δεν είναι υποκείμενα δικαίου. (Kuznecoviene 2007: 345)

Κατηγορίες Θρησκευμάτων

1. Παραδοσιακές θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις
2. Κρατικά αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις
3. Άλλες θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις

Παραδοσιακά θρησκευάματα

Α. 5 του νόμου για τις θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις:

1. Ρωμαιοκαθολική εκκλησία
2. Ελληνοκαθολική εκκλησία
3. Ευαγγελική λουθηρανική εκκλησία
4. Ευαγγελική μεταρρυθμισμένη εκκλησία
5. Ρωσική ορθόδοξη εκκλησία
6. Παλαιοί πιστοί
7. Ιουδαίοι
8. Σουνίτες μουσουλμάνοι
9. Καραΐτες

Παραδοσιακές και αναγνωρισμένες

- Στις μη παραδοσιακές θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις μπορεί να παραχωρηθεί το καθεστώς της κρατικά αναγνωρισμένης, να καταχωρηθούν και να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα.
- Στο α. 6 του νόμου του 1995 αναφέρεται ότι η κοινότητα ή ένωση μπορεί να αναγνωριστεί από το κράτος αν περιλαμβάνει τμήμα της ιστορικής, κοινωνικής και πνευματικής κληρονομιάς της κοινωνίας και αν οι διδασκαλίες, ιεροτελεστίες δεν έρχονται σε σύγκρουση νόμο και ηθική.
- Οι παραδοσιακές και οι αναγνωρισμένες θεωρούνται ότι αποτελούν τμήμα της ιστορικής, κοινωνικής και πνευματικής κληρονομιάς. Όμως η αναγνώριση δεν τις καθιστά παραδοσιακές (Kuznecoviene 2007: 346)

Παραδοσιακές και αναγνωρισμένες (2)

- Σύμφωνα με απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου (13/6/2000) ο χαρακτηρισμός των εκκλησιών και θρησκευτικών οργανισμών ως παραδοσιακών δεν αποτελεί πράξη ορισμού τους ως παραδοσιακών οργανισμών, αλλά πράξη ορισμού του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και του καθεστώτος των σχέσεων τους με την κοινωνία. Μια τέτοια πράξη αντανακλά την ανάπτυξη και κατάσταση του θρησκευτικού πολιτισμού στην κοινωνία. Η παράδοση ούτε δημιουργείται ούτε καταργείται με πράξη νομοθέτη. Ως εκ τούτου έκλεισε ο κατάλογος των παραδοσιακών θρησκευμάτων.
- Οι θρησκευτικές κοινότητες μπορούν να ζητήσουν αναγνώριση 25 χρόνια μετά την αρχική τους καταχώρηση. Η αναγνώριση γίνεται από το κοινοβούλιο ύστερα από γνώμη του υπουργείου δικαιοσύνης. Αν η αίτηση απορριφθεί επαναλαμβάνεται μετά από 10 χρόνια τουλάχιστον. (Kuznecoviene 2007: 346-347)

Διαδικασία αναγνώρισης

- Στις 1/7/2001 το κοινοβούλιο παραχώρησε το καθεστώς της κρατικά αναγνωρισμένης κοινότητας στη ένωση των κοινοτήτων των ευαγγελικών βαπτιστών της Λιθουανίας.
- Η διαδικασία για αναγνώριση τόσο παραδοσιακών όσο και άλλων κοινοτήτων καθορίζεται από το σύνταγμα, το νόμο για τις θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις και τον αστικό κώδικα
- Α. 43 συντάγματος: οι κρατικά αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες απολαμβάνουν νομικής προσωπικότητας και ο νόμος δεν απαιτεί την καταχώρηση καταστατικών ή εγγράφων των παραδοσιακών.
- Οι ιδρυόμενες και επανιδρυόμενες παραδοσιακές θρησκευτικές ενώσεις αποκτούν νομική προσωπικότητα ύστερα από αναφορά σχετικά με ίδρυση ή επανίδρυση προς το υπουργείο της δικαιοσύνης (Kuznecoviene 2007: 346-347)

Μη παραδοσιακές θρησκείες

- Οι μη παραδοσιακές θρησκείες αποκτούν νομική προσωπικότητα με την καταχώρηση στο βιβλίο καταχώρησης νομικών προσώπων. Η κοινότητα πρέπει να έχει 15 μέλη που είναι ενήλικοι πολίτες. Η ένωση αν περιλαμβάνει τουλάχιστον 2 κοινότητες. Το θρησκευτικό κέντρο αν ιδρύεται σύμφωνα με το καταστατικό της θρησκευτικής ένωσης ή άλλο ανάλογο έγγραφο.
- Το καταστατικό ή ανάλογα έγγραφα πρέπει να περιλαμβάνουν επωνυμία, κύρια έδρα, νομική μορφή, στόχους και σκοπούς θρησκείας, οργανωτική δομή και τις αρχές της κοινότητας ή ένωσης, διαδικασία λήψης απόφασης, τροποποίησης καταστατικού, τρόπους προσχώρησης και αποχώρησης μελών, δικαιώματα και καθήκοντα μελών, διαδικασία για αναδιοργάνωση και αναδιανομή περιουσίας μετά τη λύση της. (Kuznecoviene 2007: 347-348)

Μη παραδοσιακές θρησκείες (2)

- Μπορεί να υπάρξει άρνηση καταχώρησης αν:
 1. δεν παρέχονται τα αναγκαία δεδομένα
 2. η δραστηριότητα κοινότητας ή ένωσης παραβιάζει δικαιώματα και ελευθερίες ή δημόσια τάξη
 3. όταν έχει ήδη καταχωρηθεί καταστατικό με την ίδια επωνυμία
- Σύμφωνα με α. 2 § 34 αστικού κώδικα οι θρησκευτικές κοινότητες και ενώσεις είναι μη κερδοσκοπικά ΝΠΔΔ. (Kuznecoviene 2007: 348)

Αποκρυφιστικές και πνευματιστικές ομάδες

- Λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση για τις παράνομες δραστηριότητες των θρησκευτικών σχέτων μιας επιτροπής του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, η κυβέρνηση συνέστησε επιτροπή για το συντονισμό δραστηριοτήτων των διαφόρων κρατικών υπηρεσιών προς επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν από δραστηριότητες αποκρυφιστικών και πνευματιστικών ομάδων .
- Σκοποί της επιτροπής:
 1. ο συντονισμός της έρευνας για τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων συγκεκριμένων ομάδων με το νόμο
 2. η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατικών υπηρεσιών και η υποβολή προτάσεων για επείγουσα κρατική δράση (Kuznecoviene 2007: 348)

Βιβλιογραφία

1. Jolanta Kuznecoviene, Κράτος και Θρησκευάματα στη Λιθουανία στο Gerhard Robbers (επιμέλεια) (2007), μτφρ. Κυριάκος Κυριαζόπουλος, Κράτη και Θρησκευάματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, σελ. 339-363
2. [Το σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας](#)

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

